

Yttrande över remiss, Betänkande (SOU 2024:66) Livsviktigt lärande - fler vägar till kunskap för att förebygga suicid

Sammanfattning

Regionen har fått möjlighet att yttra sig över remissen Betänkande (SOU 2024:66) Livsviktigt lärande- fler vägar till kunskap för att förebygga suicid.

Sammanfattningsvis tillstyrker regionen förslagen som ges i utredningen och att dessa kommer att kunna stödja ett nationellt lärande i syfte att förebygga suicid. Förslagen borrar för möjlighet att skapa ett helhetsgrepp kring frågan och ger en bra grund att inkludera de parter som är viktiga att ha med i det utredande samt förebyggande arbetet, till exempel närstående.

Region Västernorrland önskar dock nedan ge uttryck för några medskick gällande de delar som beskriver den nationella utredningsfunktionen (avsnitt 8.1.2), kunskapshöjande insatser från Socialstyrelsen (avsnitt 8.2.1) samt utveckling av suicidpreventiva analyser i lokal samverkan (avsnitt 8.3.1).

Regionens yttrande

Avsnitt 8.1.2 Den nationella utredningsfunktionen bör inrättas i en befintlig myndighet och uppdraget regleras i en ny lag

Folkhälsomyndigheten föreslås få en samordnande roll för suicidpreventiva analyser, med syfte att ge en nationell överblick och stötta lokala aktörer i att omsätta insikter till praktik. Det är av vikt att det tydliggörs huruvida detta ansvar ska samspela med de lokala analyserna. Detta kräver överväganden kring effektiv resursanvändning och undvikande av dubbelarbete, samtidigt som lokala insikter tas tillvara effektivt. För att minska risken för stigmatisering är inkludering och representation av olika röster och perspektiv i analyserna också viktig. Detta har direkt koppling till lagförslaget genom

att öka analysens bredd och inkludering, vilket bidrar till bättre och mer universella slutsatser.

Avsnitt 8.2.1 Kunskapshöjande insatser från Socialstyrelsen

Det kan vara avgörande att definiera tydliga analysmetoder. Detta kopplar direkt till lex Maria- och lex Sarah-utredningar, då förbättrade och standardiserade metoder för lokala analyser kan bidra till att utredningarna blir mer holistiska. Genom att inkludera riskfaktorer och friskfaktorer i riktlinjerna kan analyserna identifiera både omedelbara och strukturella orsaker till suicid, vilket stärker utredningarnas roll i lärande och förbättringsarbete.

För att minska risken för stigmatisering är det ytterst viktigt att inkludera och representera olika röster och perspektiv i analyserna. Genom att tillföra efterlevandeperspektiv, patient- och brukarperspektiv samt perspektiv från olika samhällsgrupper får lex Maria- och lex Sarah utredningar en bredare och mer inkluderande ansats. Detta bidrar till att identifiera områden där vård och omsorg kan bli mer jämlika och effektivt adressera de behov som föreligger hos olika grupper. Tydliga analysmetoder och representation kopplar även till behovet av systematik och struktur i lex Maria- och lex Sarahprocesser. Genom att integrera lokala och nationella lärdomar kan dessa utredningar bidra till att förändra systematiska brister och utveckla bästa praxis för suicidprevention.

Avsnitt 8.3.1 Utveckling av suicidpreventiva analyser i lokal samverkan

Huruvida lokala analyser förankras i existerande samverkansstrukturer kan vara viktigt att ta i beaktande. Detta föreslås för att bygga vidare på redan etablerade strukturer, som suicidpreventiva råd, och säkerställa att resurser och kompetens används optimalt.

Ett medskick är också vikten av att involvera folkhälsoperspektivet för att säkerställa ett samhällsstrukturellt synsätt. Detta bidrar till att identifiera orsaker och möjligheter till förändring som sträcker sig bortom individuella insatser.

Det kan också vara avgörande att definiera tydliga analysmetoder. Dessa kopplas till behovet av systematik och standardisering, vilket ökar möjligheten att dra generaliserbara och lärande slutsatser.

Resursfrågan bör också belysas. Detta lagförslag förutser kontinuerliga insatser, vilket kräver såväl finansiering som tydliga prioriteringar inom regioner och kommuner. Förslaget adresserar också risken att resurser tas från andra viktiga områden.

Det kan vara avgörande att insatser och resultat från analyser följs upp kontinuerligt. Uppföljning gör det möjligt att anpassa insatser och dela lärdomar för framtida arbete. Centralt är också mandat och ansvarsfördelning mellan aktörer i analyserna. Det kan vara avgörande att överväga eller definiera vilka typer av aktörer och med vilka mandat som bör ingå i analyserna för att bidra till att varje fall innebär ett lärande. Genom att också tydligt klargöra roller och förväntningar mellan nationell och lokal nivå kan implementeringen bli mer effektiv och samverkansorienterad.

REGION VÄSTERNORRLAND

Viktoria Jansson
Ordförande Hälso- och sjukvårdsnämnden

Maria Strandberg
Hälso- och sjukvårdsdirektör